

Informacja o projekcie **STRATEGII ADAPACJI DO ZMIAN KLIMATU**
MIASTA BEŁCHATOWA

na potrzeby ustalenia zakresu i szczegółowości informacji
wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko

Miasto Bełchatów podpisało porozumienie z Instytutem Ochrony Środowiska - Państwowym Instytutem Badawczym, stanowiące deklarację udziału Miasta w projekcie „**Climate change adaptation in small and medium size Cities**” dofinansowanym ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014 w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej, realizowanym przez Instytut na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹. W ramach tego projektu, opracowana zostanie Strategia adaptacji do zmian klimatu miasta Bełchatowa (zwana dalej Strategią).

Projekt Strategii jest opracowywany przez ekspertów IOŚ-PIB w ścisłej współpracy z miastem oraz mieszkańcami. Strategia będzie narzędziem do podejmowania działań adaptacyjnych, uzasadnionych kompleksową diagnozą zagrożeń dla miasta wynikających ze zmian klimatu, zarówno istniejących, jak i prognozowanych.

Proces opracowania projektu Strategii przebiega w następująco:

- 1) Szczegółowa analiza zjawisk klimatycznych i ich pochodnych, takich jak upały, mrozy, oblodzenia, powódzie, podtopienia, susze, opady śniegu, wiatr, koncentracja zanieczyszczeń powietrza,
- 2) Ocena wrażliwości miasta na zmiany klimatu, mieszkańców, gospodarki wodnej, gospodarki ściekowej, transportu, energetyki, systemu przyrodniczego miasta, gospodarki,
- 3) Określenie potencjału adaptacyjnego do radzenia sobie w sytuacji zagrożenia zjawiskami ekstremalnymi w zakresie zasobów finansowych, ludzkich, infrastrukturalnych i instytucjonalnych,
- 4) Ocena podatności miasta na zmiany klimatu, pozwalająca na ustalenie, które ze zjawisk klimatycznych stanowią dla miasta największe zagrożenie,
- 5) Analiza ryzyka, która pozwoli na ustalenie, które z zagrożeń wymagają pilnych interwencji adaptacyjnych,
- 6) Określenie wizji miasta i celu głównego Strategii,
- 7) Określenie celów szczegółowych i działań adaptacyjnych,
- 8) Określenie zasad wdrożenia Strategii (podmiotów odpowiedzialnych za wdrożenie działań i Strategii, szacunkowych kosztów działań adaptacyjnych i źródeł finansowania, wskaźników monitoringu, założeń dla ewaluacji oraz aktualizacji strategii adaptacji).

---

¹ Ze szczegółowymi informacjami o projekcie można zapoznać się na stronie <http://climcities.ios.gov.pl/>

W Strategii w odpowiedzi na zagrożenia zostaną wskazane działania adaptacyjne z zakresu:

- 1) Informowania i ostrzegania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu,
- 2) Edukacji o zagrożeniach, ich skutkach, właściwych i niewłaściwych zachowaniach w sytuacji wystąpienia zagrożeń, dobrych praktykach adaptacji,
- 3) Działań technicznych (inwestycje w środowisku), takich w szczególności jak rozbudowa infrastruktury błękitno-zielonej,
- 4) Działań organizacyjnych, wzmacniających instrumenty planowania rozwoju miasta, w tym planowania przestrzennego oraz poprawiających funkcjonowanie służb miejskich.

Dotychczasowe analizy doprowadziły do wyboru następujących wniosków:

1. WIZJA I CEL STRATEGII

Wizja, czyli stan docelowy, jaki w 2030 roku osiągnie miasto w zakresie adaptacji do zmian klimatu, została sformułowana w następujący sposób:

Bełchatów miastem przyjaznym mieszkańcom i przedsiębiorcom, przygotowanym na wyzwania wynikające ze zmian klimatu

Osiągnięcie stanu zapisanego w wizji będzie możliwe dzięki realizacji zapisanych w Strategii celów i działań. Cel główny strategiczny został sformułowany następująco:

Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców i efektywnego funkcjonowania gospodarki w warunkach zmian klimatu

Na realizację celu głównego składać się będą cele szczegółowe i podejmowane w ich ramach działania – ich układ zestawiono poniżej:

Cel 1.	Poprawa funkcjonowania zieleni miejskiej
Cel 2.	Zwiększenie odporności miasta na powódzie nagłe (miejskie) i rzeczne
Cel 3.	Podnoszenie świadomości mieszkańców i jakości działania służb miejskich w sytuacji wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych
Cel 4.	Poprawa dostępności infrastruktury usług publicznych przystosowanej do zmian klimatu
Cel 5.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w obliczu zmian klimatu

Proponowane działania adaptacyjne:

Cel 1. Poprawa funkcjonowania zieleni miejskiej	
Działanie 1.1.	Inwentaryzacja zadrzewienia miejskiego, diagnoza stanu, analiza pod kątem odporności zadrzewienia miejskiego na nadzwyczajne warunki atmosferyczne (odporność na zagrożenia)
Działanie 1.2.	Budowa małych zbiorników retencyjnych na wody opadowe do podlewania zieleni miejskiej
Działanie 1.3.	Zmniejszenie intensywności wysp ciepła poprzez wprowadzanie błękitno-zielonej infrastruktury
Działanie 1.4.	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych o wysokiej zdolności łagodzenia upałów
Cel 2. Zwiększenie odporności miasta na powódzie nagłe (miejskie) i rzeczne	
Działanie 2.1.	Zwiększenie retencji korytovej w celu wzmocnienia ochrony przeciwpowodziowej Poddziałanie 2.1.1. Budowa zbiorników retencyjnych na rzece Rakówcei jej dopływów Ai B Poddziałanie 2.1.2. Remont zastawki w km. 16+000 rzeki Rakówki
Działanie 2.2.	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej
Działanie 2.3.	Wzmocnienie miejscowej retencji wód opadowych na terenie miasta dla zapobiegania podtopieniom opadowym (błękitno-zielona infrastruktura na terenach zieleni miejskiej i w terenach szczelnie zabudowanych)
Działanie 2.4.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w przypadku wystąpienia zagrożenia powodzią (ćwiczenia integrujące wszystkie służby odpowiedzialne za reagowanie w sytuacjach kryzysowych)
Cel 3. Podnoszenie świadomości mieszkańców i jakości działania służb miejskich w sytuacji wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych	
Działanie 3.1.	Poprawa świadomości mieszkańców na temat skutków i ochrony przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, w szczególności falami upałów i miejską wyspą ciepła (kampania informacyjna)
Działanie 3.2.	Poprawa systemu ostrzegania przed zagrożeniami związanymi z występowaniem gwałtownych zjawisk pogodowych (szkolenia dla służb ratowniczych i kampania informacyjna dotycząca działających w mieście systemów ostrzegania)

Cel 4. Poprawa dostępności infrastruktury usług publicznych przystosowanej do zmian klimatu	
Działanie 4.1.	Wdrożenie monitoringu jakości powietrza na terenie miasta
Działanie 4.2.	Budowa systemu informowania mieszkańców o jakości powietrza w mieście
Działanie 4.3.	Likwidacja w budynkach publicznych konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne, w tym zastosowanie OZE
Cel 5. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w obliczu zmian klimatu	
Działanie 5.1.	Budowa systemu monitoringu meteorologicznego na terenie miasta
Działanie 5.2.	Wdrożenie monitoringu powodziowego na terenie miasta (badania stanu wody w rzece Rakówce i jej dopływach)
Działanie 5.3.	Rozbudowa systemu informowania mieszkańców o zagrożeniach pogodowych

STRATEGIA ADAPACJI DO ZMIAN KLIMATU MIASTA BEŁCHATOWA

Konspekt

1 Synteza

Streszczenie w języku nietechnicznym w wersji polskiej i angielskiej

2 Wstęp

Informacja o podjęciu przez miasto prac nad realizacją strategii adaptacji miasta do zmian klimatu informacja o systemowym charakterze projektu CLIMCITIES oraz synergii z MPA dla 44 miast polskich koordynowanym przez Ministerstwo Środowiska.

3 Założenia metodyczne

Syntetyczna informacja o metodzie opracowania Strategii, zakresie analiz oraz rezultatach.

4 Udział mieszkańców w opracowaniu Strategii

Syntetyczny opis prowadzonych konsultacji Strategii oraz działań, których celem jest zapewnienie udziału mieszkańców w tworzeniu strategii.

5 Diagnoza

5.1 Zagrożenia wynikające ze zmian klimatu

Prezentacja głównych zagrożeń miasta wynikających ze zmian klimatu z uwzględnieniem specyfiki lokalnej oraz uwarunkowań regionalnych miasta.

5.2 Wrażliwość miasta na zmiany klimatu

Prezentacja wyników prac nad macierzą wrażliwości miasta w ujęciu sektorowym.

5.3 Potencjał adaptacyjny miasta

Prezentacja wyników analiz i oceny zasobów miasta możliwych do wykorzystania w adaptacji miasta na zmiany klimatu.

5.4 Podatność miasta na zmiany klimatu

Określenie podatności miasta - prezentacja wyników analiz i oceny w zakresie wrażliwości miasta na zmiany klimatu i potencjału adaptacyjnego miasta.

5.5 Analiza ryzyka

Prezentacja zidentyfikowanych ryzyk związanych ze zmianami klimatu w mieście wraz z ich rangą wynikającą z oceny trendu prognozowanych zmian klimatu oraz konsekwencji wystąpienia zjawisk klimatycznych. Wskazanie pilności podjęcia działań adaptacyjnych w odpowiedzi na poszczególne zagrożenia związane ze zmianami klimatu.

5.6 Wnioski

Syntetyczne przedstawienie wyników analiz. Podsumowanie będące otwarciem dla części planistycznej Strategii.

6 Wizja i cel główny Strategii

Prezentacja wizji miasta w warunkach zmieniającego się klimatu i celu głównego Strategii.

7 Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Miasta

Prezentacja dokumentów nadrzędnych dla Strategii oraz opis wyników analizy dokumentów strategicznych i planistycznych Miasta w kontekście uwzględniający współdziałanie dokumentów na rzecz adaptacji, planowanie rozwoju miasta z uwzględnieniem zmian klimatu i potrzeb adaptacji do tych zmian oraz przygotowanie na wystąpienie ekstremalnych zjawisk klimatycznych.

8 Cele i działania adaptacyjne

Usystematyzowana lista celów szczegółowych i działań adaptacyjnych obejmująca priorytetyzację działań oraz jednostki odpowiedzialne za ich realizację.

9 Wdrażanie SAM

Wskazanie szacunkowych kosztów działań adaptacyjnych, kosztów nie podjęcia działań adaptacyjnych – kosztów zaniechania oraz źródeł finansowania.

10 Monitorowanie i ewaluacja strategii adaptacji

Określenie wskaźników monitoringu dla zaproponowanych celów adaptacyjnych oraz założeń dla ewaluacji oraz aktualizacji strategii adaptacji.

11 Podsumowanie

Krótkie podsumowanie zawierające wnioski i rekomendacje.

12 Załączniki

- 1) Tendencje zmian wybranych zjawisk klimatycznych i ich pochodnych w latach 1981-2015 oraz 2030 i 3050
- 2) Podsumowanie SOOŚ
- 3) Prognoza oddziaływania na środowisko projektu SAM
- 4) Analiza kosztów i korzyści dla błękitno-zielonej infrastruktury - studium przypadku